

**पोलीस भरती : मराठी व्याकरण : सराव प्रश्नसंच**  
(विषय घटक : नाम)

---

1. खालीलपैकी भाववाचक नाम ओळखा.

- १) सचिन
- २) सौंदर्य
- ३) मोर्य
- ४) पुस्तक

**स्पष्टीकरण :** सचिन – विशेषनाम, पुस्तक – सामान्यनाम, मोर्य – विशेषनाम

2. खालील वाक्यात दिलेला अधोरेखित शब्द कोणते कार्य करतो ते सांगा.  
“दशरथाने कैकयीला दोन वर दिले.”

- १) नाम
- २) क्रियापद
- ३) शब्दयोगी अव्यय
- ४) विशेषण

**स्पष्टीकरण :** ‘वर’ हे भाववाचक नाम आहे. ‘वर’ हा शब्द क्रियापद, क्रियाविशेषण अव्यय म्हणून वापरता येते.

3. मिठामुळे जेवणाची रुची वाढते. – या वाक्यात किती नामे आहेत?

- 1) 4
- 2) 3
- 3) 2
- 4) 1

**स्पष्टीकरण :** मिठामुळे जेवणाची रुची वाढते. – या वाक्यामध्ये ३ नामे आहेत. मीठ, जेवण, रुची.

4. ‘समिती’ हे नाम कोणत्या प्रकारचे नाम आहे?

- १) विशेषनाम
- २) धर्मावाचक नाम
- ३) भाववाचक नाम
- ४) सामान्यनाम

**स्पष्टीकरण :** सामान्य नाम : एकाच गटातील प्रत्येक वस्तूला समान गुणधर्मांमुळे जे एकच नाम दिले जाते त्याला ‘सामान्यनाम’ असे म्हणतात. सामान्य नाम त्या जातीतील प्रत्येक घटकासाठी वापरले जाते. उदा. कापड, पीठ, पाणी, सोने इ.

## 5. खालीलपैकी विशेषनाम कोणते

- १) पर्वत
- २) माणूस
- ३) भारत
- ४) मुलगी

**स्पष्टीकरण :** विशेषनाम : विशेषनाम हे ठेवलेले नाव असते. विशेषनाम हे एकवचनी असते.

## 6. पुढीलपैकी कोणते विशेषनाम नाही?

गंगा, हिमांशु, घर, हिमालय, पुणे, रामा

- १) गंगा
- २) घर
- ३) हिमालय
- ४) रामा

**स्पष्टीकरण :** विशेषनाम – एखाद्या नामातून एका विशिष्ट व्यक्तीचा, प्राण्याचा अथवा वस्तूचा बोध होत असेल तर अशा नामास 'विशेषनाम' असे म्हणतात. ते एका घटकापुरते मर्यादित असते.

## 7. पुढीलपैकी भाववाचक नामाचा पर्याय ओळखा.

- १) अहमदनगर
- २) सह्याद्री
- ३) गोडवा
- ४) गंगा

**स्पष्टीकरण :** भाववाचक नाम : ज्या नामामधून भाव दर्शविला जातो, त्यास भाववाचक नाम म्हणतात.

## 8. कोणतेही विशेषनाम.....असते.

- १) अनेकवचनी
- २) वचनहीन
- ३) एकवचनी
- ४) सामान्यनाम

**स्पष्टीकरण :** ज्या नामाने जातीचा बोध होत नसून त्या जातीतील एका विशिष्ट व्यक्तीचा, प्राण्याचा किंवा वस्तूचा बोध होतो, त्यास विशेषनाम म्हणतात.

उदा. गणेश, रामा, मोहन, सुनीता

## 9. प्रत्यक्षात असणाऱ्या अथवा कल्पनेने जाणलेल्या वस्तूंना किंवा त्यांच्या गुणधर्मांना दिलेली जी नावे असतात त्यांना व्याकरणात काय म्हणतात?

- १) सर्वनामे
- २) विशेषणे
- ३) नामे
- ४) क्रियापदे

10. माधुरी, संगीता, तारा, अशा, दीपिका, गौरी या विशेषनामांचे मुलगी हे कोणते नाम आहे?

- १) भाववाचक नाम
- २) सामान्यनाम
- ३) धर्मवाचक नाम
- ४) क्रियाविशेषण

**स्पष्टीकरण :** सामान्यनाम हे एका जातीतील प्रत्येक घटकासाठी वापरले जाते.

11. गांभीर्य, माधुर्य, शौर्य, धैर्य, चातुर्य हे कोणत्या प्रकारचे नाम आहे?

- १) विशेषनाम
- २) सामान्यनाम
- ३) भाववाचक नाम
- ४) पदार्थवाचक नाम

**स्पष्टीकरण :** ज्या नामाने प्राणी किंवा वस्तू यांच्यामध्ये असलेला गुणधर्म किंवा भाव यांचा बोध होतो त्याला भाववाचक नाम म्हणतात.

12. 'प्रामाणिकपणा' हे कोणते नाम आहे?

- १) सामान्यनाम
- २) विशेषनाम
- ३) भाववाचक नाम
- ४) पदार्थवाचक नाम

**स्पष्टीकरण :** भाववाचक नामांचे तीन गट पडतात. स्थितीदर्शक – गरिबी, स्वातंत्र्य; गुणदर्शक – सौंदर्य, प्रामाणिकपणा; कृतिदर्शक – चोरी, चळवळ

13. सामान्यनामे व विशेषनामे यांना 'आई', 'ई', 'की', 'गिरी', 'त्व', 'पण', 'पणा', 'वा', 'वी' – यासारखे प्रत्यय लावून..... नामे तयार करता येतात.

- १) भाववाचक
- २) समुदायवाचक
- ३) विशेषनाम
- ४) काल्पनिक

14. उदार – या विशेषणापासून भाववाचक नाम तयार करण्यासाठी कोणते प्रत्यय उपयोगात येतात?

- १) य, ता
- २) ई, त्व
- ३) ई, पणा
- ४) य, ई

**स्पष्टीकरण :** गुणधर्म व भाव दर्शविणाऱ्या शब्दांना भाववाचक नामे म्हणतात. य प्रत्यय – उदार – औदार्य, ता – प्रत्यय – उदार – उदारता

### 15. नामाचे मुख्य प्रकार किती?

- १) चार
- २) आठ
- ३) सहा
- ४) यापैकी नाही

**स्पष्टीकरण :** नामाचे मुख्य तीन प्रकार पडतात – सामान्यनाम, विशेषनाम, भाववाचक नाम

### 16. कोणते सामान्य नाम नाही?

- १) कळप
- २) वर्ग
- ३) कापड
- ४) हिमालय

**स्पष्टीकरण :** हिमालय हे विशेषनाम आहे. इतर सर्व पर्याय सामान्यनामे आहेत.

### 17. खालीलपैकी भाववाचक नाम ओळखा.

- १) गरीब
- २) श्रीमंत
- ३) गरिबी
- ४) गंभीर

**स्पष्टीकरण :** भाववाचक नाम : गुणधर्म व भाव दर्शविणाऱ्या शब्दांना भाववाचक नामे/धर्मीवाचक नामे म्हणतात. भाववाचक नामाचे प्रकार – स्थितीदर्शक, गुणदर्शक, कृतिदर्शक

### 18. खालील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.

सिंह हा शूर प्राणी आहे.

- १) सामान्यनाम
- २) भाववाचक नाम
- ३) विशेषण
- ४) सर्वनाम

**स्पष्टीकरण :** एकाच गटातील प्रत्येक वस्तूला समान गुणधर्मांमुळे ते एकच नाम दिले जाते त्याला 'सामान्यनाम' असे म्हणतात. सामान्यनामाचे अनेकवचन होते.

### 19. खालील पर्यायांतून भाववाचक नाम ओळखा.

- १) गवत
- २) गाय
- ३) मित्रत्व
- ४) हिमालय

**स्पष्टीकरण :** भाववाचक नाम : त्याला स्पर्श करता येत नाही, डोळ्यांनी पाहता येत नाही, चव घेता येत नाही, अशा कल्पनेने मानलेल्या गुण, अवस्था व कृती यांच्या नामांना भाववाचक नामे म्हणतात.

20. तुमचा मुलगा कुंभकर्णच दिसतो. अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.

१) भाववाचक नाम

२) सामान्यनाम

३) सर्वनाम

४) विशेषण

**स्पष्टीकरण :** कुंभकर्ण हे एक विशेषनाम आहे. मात्र दिलेल्या वाक्यात त्याचा वापर सामान्यनाम म्हणून करण्यात आला आहे. विशेषनाम व्यक्तिवाचक असते तर सामान्यनाम जातिवाचक असते.

---

संपूर्ण कोर्स : व्हिडिओ लेक्चर्स + घटकानुसार सराव प्रश्नसंच + १० टेस्ट पेपर्स

<https://online.mycareer.org.in>

M. 8788663614 / 9823418457